

Posudek školitele a školitelského pracoviště ÚSBE AV ČR na disertaci Ing. Petry Bahelkové:

Rozšíření zubní fluorózy u jelenovitých na území České republiky

Tato disertace navazuje na studium fluorózy započatá na našem území školitelem. Fluoróza byla objevena na našem území v severozápadních Čechách v roce 1991 a od té doby bylo vykonáno mnoho studií, především ve spolupráci s předními světovými odborníky na toto téma – bratry Kierdorfovými. Dá se říci, že problematika fluorózy byla na našem území velmi důkladně prostudována, mimo jiné i proto, že zde antropogenní kontaminace fluorem dosáhla skutečně výrazných hladin a onemocnění z nadbytku fluoru se zde projevovalo v plném patologickém obraze. Jediné, co ještě nebylo jasné, byla rezistence biologicky dostupných fluoridů v prostředí. Tedy jak dlouho potrvá, než se této kontaminace v potravních sítích zbavíme a jestli vůbec. A protože bylo dostatek údajů z období vrcholného projevu kontaminace na dostatečně velké materiálu jelenovitých (srnec a jelena), byl cíl další studie po několika letech na první pohled výrazného zlepšování stavu prostředí nasnadě: jak tedy výrazné eko-technické zásahy u hlavních znečišťovatelů se odrazí ve stavu cílových organismů – bioindikátorů (v tomto případě fluoridové kontaminace) srnec obecného a jelena lesního.

Téma jsem nabídnul ing. Petře Bahelkové, které se téma od samého počátku líbilo. Je to samozřejmě důležitý předpoklad, protože v cestě každému bádání stojí téměř nekonečný řetězec problémů a pouze nadšení a optimismus jsou jedinými faktory, které dokáží badatelské trable překonat. Kolegyně Bahelková musela předně shromáždit materiál spodních čelistí z mysliveckých výstav, což vyžaduje spoustu trpělivé diplomatické práce, při zjišťování termínu mysliveckých výstav, přemlouvání myslivců, aby se vzdali části trofeje ve prospěch vědy, a také k překonání jejich obavy, že by badatelé mohli něco objevit, co by bylo myslivců připsáno na vrub. Dostatečný materiál je samozřejmě základem, bez kterého se nedají publikovat žádné výsledky. To bylo beze zbytku splněno. Další etapou bylo zpracování materiálu v laboratoři, která je na analýzu fluoridů a stanovení fluorózy specializovaná. Je v současnosti na univerzitě v Hildesheimu a kolegyni Bahelkové jsem doporučil, aby si doktorskou zahraniční stáž přímo spojila se zpracováním materiálu, tedy analýzou získaného materiálu. To také zvládla na výbornou. Kolegové profesori H. a U. Kierdorfové si její práci velmi pochvalovali, ačkoliv jsou přímo prototypy germánské pracovitosti a pečlivosti. Pobyt v laboratoři ale nebyl jednoduchý, protože i do takových renomovaných laboratoří se vloudí problémy a bylo nutné si pobyt protáhnout. Toto ale patří k věci a člověka to posiluje. Třetí fází pak byla komunikace se spoluautory při sepisování práce. Již vyšlá publikace svědčí o tom, že i tuto fázi Petra zvládla, ačkoliv rovnýma nohama pracovala na článku pro špičkový časopis v oblasti ekologie, ekotoxikologie a stavu životního prostředí – „Science of the Total Environment“. Myslím, že to byla pro ni velká škola a že teď může se získanými zkušenostmi se pustit do jakéhokoliv environmentální studie.

Závěrem tak s velkým potěšením mohu konstatovat, že ing. Petra Bahelková vypracovala hodnotnou disertační práci přinášející originální poznatky o změně kontaminace severozápadních Čech fluoridy na základě bioindikátorů – příznaků fluorózy u jelenovitých. Mohu proto s klidným svědomím doporučit tuto práci k obhajobě.

V Českých Budějovicích 10. 6. 2012

doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.
PřF JU v ČB a ÚSBE AV ČR v.v.i.

doc. RNDr. L. Pechar, CSc.
ZF JU v ČB

